RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LÉGAL

1942 — MERCREDI 10 SEPTEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LÉGAL INDOCHINE N° 1364

	HANOI						
	Tous les jours sauf le lundi	Tous les jours	Tous les jours	Tous les jours sauf le lundi	Tous les jours sauf le lundi	Tous les jours sauf le lundi	Tous les jours
Một năm.	6$00	6$99	6$30	6$30	6$60	12$00	
Các làng và các ocng-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»	
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00	
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00	
Một tháng.	0.50	0.60	0.550	0.55	0.60	1.00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$30 la c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 la c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne.
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Nhất nghệ tinh nhất thân vinh

Tục-ngữ ta có câu rằng: « nhất nghệ tinh nhất thân vinh ». Câu ấy là một câu cửa miệng, người Nam ta xưa nay ai cũng nói đến, ai cũng cho là phải mà vào đời bây giờ thì lại càng xác-đáng lắm. Đời bây giờ là đời kinh-tế cạnh-tranh, người các nước văn-minh khuynh hướng cả về đường thực-nghệ: người này lo làm nghề này, người kia đua làm nghề kia: người lấy thế mà thi khôn thì khéo, nước lấy thế mà tranh mạnh tranh giàu, nghề thực-nghiệp đáng quí trọng biết là dường nào! Người Nam ta tuy thông hành câu tục-ngữ ấy mà ít kẻ thực bụng tín tông.

Người Nam ta xưa nay sùng thượng nhất có một nghề làm quan, một là vì người làm quan toàn là những người thượng-lưu có đức-hạnh, có tài trí hơn người; hai là cái quyền-lợi của người làm quan lại rất là to tát, cho nên trong bốn hạng dân sĩ, nông, công và thương thì sĩ đứng trên cả. Nước ta xưa kia chỉ có một nghề ấy là đáng trọng nên người thông-minh tài trí xô vào nghề ấy hết, còn những người làm ruộng làm thợ và đi buôn, đều là những người trí thức kém, bất-đắc dĩ mới phải quay ngang. Cũng vì cớ ấy mà ở nước ta, nghề nông, nghề công và nghề thương, trải mấy nghìn năm mà tiến-bộ không được bao nhiêu.

Ta vẫn thường thấy những người con nhà phú quí, hoặc vì sa sút đi, hoặc vì tư chất kém, hoặc vì cớ gì khác, phải bỏ nghề học mà đi làm ruộng, đi làm thợ hay là đi buôn, tuy nhờ số phận tốt hay là chân tay khéo, làm ăn một ngày một khá; kẻ về vật chất, thì thật là sung sướng, mà xem ra những người ấy vẫn cho rằng bỏ nghề học mà đi làm nghề khác là không giữ được nghiệp nhà, có ý ân hận không lấy làm thỏa thuê; trong khi giao tiếp với bà con bạn hữu, thường tỏ cái ý-kiến ấy ra.

Cái tư-tưởng ấy thật là khác hẳn với cái tư tưởng của người các nước Âu Mỹ đời nay. Ở các nước ấy, nghề nào cũng trọng như nhau. Người đỗ đạt ra làm việc quan, người chuyên tâm lo nghề thực-nghiệp, hoặc đi khai-khẩn, hoặc đi thương-mại, hoặc làm công nghệ, hễ làm người có trí-thức có phẩm-hạnh, có tài năng, thì ông quan to, với ông chủ đồn điền, ông chủ hiệu buôn, ông chủ xưởng-thợ, ở trong xã-hội cũng chiếm một cái địa-vị cao như nhau, cũng hưởng một cái danh-giá quí như nhau. Thà cho nên ở các nước Âu Mỹ, trẻ con cầm quyển sách đi nhà trường, không phải cột chăm chăm để thi đỗ, để mai sau chiếm được một cái ngôi cao chức trọng ở trong chốn quan-trường, một số lớn chỉ mong thu thập lấy cái trí-thức phổ-thông, rồi thì kể làm nghề này, người lo việc khác, mong kiếm một nghề thực-nghiệp để làm đường sinh-nhai. Người ra làm quan có nhiều người giỏi, mà người làm ruộng, người làm thợ, và người đi buôn, cũng đều có trí thức phổ thông, rồi sau ở trong đám ấy mới nảy ra những người tài-trí xuất quần, làm ra tiền vạn bạc nghìn, chẳng ra kiểu tài thức khéo, làm cho gia-đình được sung sướng, tổ-quốc được thịnh cường, nông như thế, công như thế, thương như thế, thì có ích cho gia-đình, có công với tổ-quốc biết là bao! Đông-tượng ngư-nga, thật là long-trọng, mẽ-đay chương mỹ, thật là vẻ-vang, cần gì phải có tên ở trong quan-tịch, mới có danh giá ở trong xã-hội đâu.

Tư tưởng của người Nam ta, thì khác hẳn thế, cái mê mộng làm quan đã chôn sâu vào trong óc, trẻ con từ khi mới bập-bẹ biết nói, cha mẹ đã hỏi ngay rằng: ngày sau con lớn con làm gì? rồi lại dạy nó trả lời rằng: ngày sau con lớn đi học, để thi đỗ mà làm quan. Đó là khi trước còn thi cử bằng chữ nho, thì tư-tưởng của người Nam ta như thế. Mấy năm nay thi cử cũ đã bỏ, xoay ra học chữ tây, mà cái tư-tưởng học để làm quan cũng vẫn chôn sâu vào trong óc như trước, từ nhà giàu cho chí nhà nghèo, từ nhà sang cho chí nhà hèn, khi mới bắt đầu cho con đi học, thì đã in trí một cái mục-đích rằng: rồi sau ổ bằng nọ bằng kia, ra làm sở này sở khác. Đứa trẻ nghe cha mẹ nói luôn luôn về cái mục-đích ấy, thì nó cũng chỉ chăm chăm theo đuổi cái mục-đích ấy, chỉ mơ-màng về một sự làm quan, chỉ chuyên-chú về một sự làm quan.

Nhưng mà cái mục-đích ấy có dễ mà đạt được đâu. Khi trước người học chữ tây còn ít, người nào đỗ thì cũng được bổ ngay, người đỗ to thì bổ to, người đỗ nhỏ thì bổ nhỏ. Đến bây giờ số người học càng ngày càng đông, số người đỗ cũng càng ngày càng nhiều, nhà nước có thể nào mà dùng cho hết được. Mặt ít ruồi nhiều, người khôn của khó, người gặp duyên may số tốt, làm nên ông nọ bà kia, một trăm người họa may được độ một vài; còn ra thì hoặc vì tư chất kém, hoặc vì sức lực hèn, mà nhất là quá tuổi không có thể theo đuổi, hay là vì ít tiền không chịu nổi tổn-phí. Ngọ-ngẫn giữa đường, bỏ thì thương mà vương thì lỗi, muốn xoay nghề khác, kiếm việc làm, thì học-vấn cũng chưa giàu có, trí thức cũng chưa mở-mang, xoay nghề gì cũng không kịp, làm việc gì cũng không thành, cái mê-mộng khi trước đã đành là « lâu đài Y-pha-nho », cái nguy-cơ về sau, lại thật là cái « Bể đại-khổ-hải ». Người về hạng ấy, thấy đã nhan nhản, nói đã không xiết mà viết cũng không cùng. Thương thay! một lũ dở thẳng dở ông, cao không với đến mà thấp cũng không thông, ấy cái hại khinh nghề là thế đó.

Những bọn người dở dang như thế không những là một con mọt ở trong gia-đình, mà lại là một con sâu ăn bậm ở trong xã-hội. Trong tay không có nghề, không làm được lợi cho trong gia-đình; cũng không được việc gì cho trong xã-hội, mà lại du-thủ, du-thực, phóng-đãng hư hoang, thành ra một hạng người phá-hoại phong-hóa, thế lại chẳng càng đáng thương lắm ru?

Bây giờ ta nên giật mình tỉnh dậy, cho con đi học thì cốt cho con học lấy cái đạo-nghĩa làm người, cái tư-cách tự lập, rồi lo mưu kế làm ăn, hoặc là nhà có nghề sẵn, thì lại cho con nối lấy nghiệp nhà; không thì xem liệu cho con tìm làm nghề khác; mai sau đã có cái trí-thức phổ thông lại sớm biết đường sinh lý, nghề tay trái làm gì chẳng được, chắc là tài thân một ngày một vững, nhân cách một ngày một cao, cái hạnh-phúc của gia-đình đã to, mà cái ích lợi cho xã-hội cũng không nhỏ vậy.

Huống chi ở cái thế-giới văn-minh này, các nước văn-minh đương đua tranh nhau về thực-nghiệp, cái đua tranh ấy lại kịch-liệt hơn cái đua tranh bằng súng bằng đạn, bằng phi-cơ, bằng tiềm đĩnh. Nếu ta muốn sinh-tồn ở cái thế-giới thực-nghiệp cạnh-tranh kịch-liệt này, thì nên đổi cái tư-tưởng làm quan đi cho mau, xin cử nhớ câu tục-ngữ rằng: nhất nghệ tinh nhất thân vinh.

B.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Berdeaux ngày 7 và 8 và 9 Sept. 1923

Việc nước Đức

Tại Hanovre, có hai dãy xe hỏa cấp hành đụng nhau, 18 người chết, và 23 người bị thương.

***

Trong miền Essen, hiện đã yên ổn. Các thợ mỏ quyết nghỉ thôi không chống-cự lại các chủ mỏ một cách thụ-động nữa. Trong các mỏ thợ thuyền đã làm việc.

***

Một tiểu-ban của hội-đồng kinh-tế có xin với chánh-phủ cực lực giảm cái số chi tiêu về việc chống-cự lại các quân trá binh và tăng số tư-bản tại nhà quốc-hội ngân hàng.

***

M. Thomas Ryax phóng-sự tại Dusseldorf, của nhà báo *Chicago Tribune* có thuật lại lời một nhà đại-kỹ-nghệ nước Đức về việc đề-kháng của nước Đức trong hạt trá-binh như sau này:

Về việc nước Đức chống-cự lại trong hạt trá binh phải công-nhận rằng người Pháp cũng thắng. Chẳng sớm thì chầy, người Đức sẽ phải chịu. Trong mùa đông này, thành Essen và thành Gelsenkirchen không có than cho các tư-gia dùng. Việc ấy rất nguy. Binh-gia nước Pháp thực là đáng khen, vì cái chức-vụ của binh-gia nước Pháp rất là nặng nề, mà khéo xử không xảy ra mấy điều bất bình với nhân-dân. Chẳng bao lâu nước Đức sẽ phải bỏ tay chịu, mà lại sẽ nhục cho quốc-thể. Nước Đức thì cần đến chất quặng của nước Pháp và nước Pháp thì cần dùng đến than của nước Đức. Nước Đức phải thà thấp cũng không thông, ấy cái hại khinh nghề là thế đó.

Việc nước Nhật-bản

Trong tòa nội-các mới của Nhật-bản có những viên sau này: MM. Goto, bộ Nội-vụ; Ioette, bộ Tài-chánh, đại-tướng Tanaka, bộ Chiến-tranh; thủy-quân đại-tướng Takarabé, bộ Hải-quân; Den, bộ Thương-mại và Canh-nông.

Tại hội Vạn-quốc

M. Edwards (đại-biểu nước Chili) có trần thuyết tại hội-đồng thanh giảm quân-bị về công việc trong cuộc hội-nghị Santiago. Ông nói rằng việc thanh giảm quân-bị ở Âu-châu có một cái ý nghĩa chánh-trị, và một cái ý nghĩa kinh-tế. Nhưng đối với Mỹ-châu, cái vấn-đề ấy chỉ có một cái ý nghĩa kinh-tế mà thôi. Ông nói: Cứ các nước về Nam Mỹ chân chi-tiêu chỉ bằng bốn nước trung-lập ở Âu-châu, như vậy thì Nam Mỹ-châu chi-tiêu lại hơn cả các nơi khác. Thế vậy, Nam Mỹ-châu cũng sẵn lòng đồng-lao cộng-tác với Âu-châu về cái vấn-đề thanh giảm quân-bị.

Hoa-kỳ làm lễ kỷ niệm trận Marne

Tại nước Hoa-kỳ mới làm lễ kỷ-niệm ông La Fayette, và ông Joffre.

Trong khi làm lễ có đọc những bức thư của các quan Millerand, Coolidge, Poincaré, Hughes, Foch, Jeffre và Gompers.

Tin Trung-hoa

Ngày 3 Septembre 1923

Hương-cảng đặc-điện

Bảm-điền-Khải đã thông điện báo tin chiến được Trường-sa. Toàn quân Lý-liệt-Quân đã đến biên-giới Quảng-tây.

Tin Hồ-nam

Triệu-bằng-Dịch vu cho thương-hội trưởng là Tá-học-Trình và nhất-sư hiện-trưởng là Djeh-hồi-Cơ có ý phản nghịch, mới hạ lệnh nã-trốc. Người Hồ nam rất lấy làm bất bình.

Tin Sơn-đông

Những đoàn-thể người Sơn-đông tại Thượng-hải có điện về Bắc-kinh cự việc Vương-thừa-Mân đem quân vào Sơn-đông.

Vấn-đề tuyển-cử tổng-thống

Ngô-bội Phu đã phúc cho sắc-chỉnh đoàn quyết trong hai tuần-lễ thi khai dự-bị tuyển-cử-hội. Có tin rằng đến ngày thứ ba này sẽ khai hội, nhưng khó được thành sự.

Vấn-đề tài-chính

Trương-Hồ đến tài-chính-bộ, chỉ đem hiện khoản số tiền 12 vạn. Hiện nay đảng Thiên-chân cũng tự nhận trả khoản. Quân-cảnh trưởng quan đầu quốc-vụ-viện hối bọn Cao-lãng-Uất và Ngô dục Lân xem tài-chính tổng-trưởng đã đến nhận chức thì việc trương-lồng ra thế nào. Bọn Cao-lãng Uất trả lời một cách rất hàm hồ. Các nghị-viên đòi số tiền tuế-phí, cũng không trả lời được đích thực.

Tin Vương-thừa-Mân

Vương-thừa-Mân làm lễ thọ, bọn Ngô cảnh-Liêm cùng các yếu-nhân đến dâu Thiên-tân để chúc mừng. Có tin rằng Vương-thừa-Mân triệu-tập binh-lính ở trong vườn hoa nhà Tào-Côn để bàn về việc tuyển-cử, có ý giúp cho Tào-Côn.

HÀI ĐÀM

Làm nỗi bất bình!

— Người ta ở đời, thật làm nỗi bất bình!

— Ngài bất bình điều gì, xin ngài cho biết.

— Tôi có thằng con học rất giỏi mà năm nay thi không được lên lớp.

— Chẳng là không may mà bài thi lại hơi kém chăng!

— Kém thì còn nói chi nữa! Họ chỉ chê cái tên nó xấu mà đánh gìm đó thôi, thật rất không công-bằng!

— Chẳng hay lệnh-lang tên là gì?

— Tên cháu là Đặc-cần-Mai.

Bi-đình, Ng-văn-Tôi

CẢI THIỆN-TAI DỮ DỘI Ở NHẬT-BẢN

Quan Thượng-thư Ngoại-vụ có tiếp được điện-tín của quan đại-biểu Pháp ở Nhật-bản báo rằng nhân dân Pháp ở Tokio đều được bình yên vô sự. Cả các quan chức Pháp cũng vậy. Duy có quan lãnh-sự ở Yokohama là bị hại mà thôi. Bộ đại-sứ bị cháy mất một nền.

Hội Pháp Nhật ở Paris có đặt cuộc lạc quyên lấy tiền cứu trợ các nhà bị nạn.

Hội-đồng thành-phố Marseille định trích một số tiền là 100.000 quan để cứu-trợ người Nhật bị nạn.

***

Dân Ý ở Tokio cùng các viên chức trong bộ lãnh-sự, và các vị trong hội truyền giáo đều được bình yên.

***

Hội liên hiệp các hội Hồng-thập-tự ở Paris có điện cho hội Hồng thập-tự Nhật rằng hội liên hiệp muốn lập một hội đồng do người Nhật chủ trương, mà các hội Hồng-thập-tự liệt-quốc đều có đại-biểu tại hội-đồng ấy. Hội-đồng sẽ tổng-quát cả các công việc cứu trợ những người bị nạn. Hội liên-hiệp sẽ cấp 100.000 quan cho bộ đại sứ Nhật ở Paris để chi tiêu về việc ấy.

NƯỚC Ý VỚI HY-LẠP

Tòa trị-sự hội Vạn-quốc hoãn lại không quyết nghị với viện tòa có quyền tài-phán về cái tranh-đoan của hai nước Ý và Hy-lạp bay không. Trong mười viên đại-biểu thì có bốn viên biện-lý rằng tòa trị-sự có quyền xử nghỉ việc ấy.

***

Nhà phóng-sự sở điện báo *Stefani* ở Tirana có điện về thuật chuyện rằng các thầy thuốc khám nghiệm tử-thi xét ra các phái-viên chết vì đạn nổ.

***

Hội-đồng các quan đại-sứ ấn-định lời hồi bồi ấn-văn của hội-đồng đã điện đến Athènes và đến Genève Bức ấn-văn ấy, có viên đại-biểu nước Ý ở ký. Nhà điện-báo *Havas* có nói các đại-biểu Đồng-minh đồng thanh ưng chuẩn bản ấn-văn ấy.

***

Các báo nước Ý có nói hội-đồng các quan đại-sứ định như sau này: Đội chiến thuyền nước Hy-lạp sẽ làm lễ chào đội chiến-thuyền nước Ý. Có một chiến-thuyền Pháp và một chiến-thuyền Anh cũng đi với đội chiến-thuyền nước Ý. Đội chiến-thuyền Hy-lạp sẽ chào quốc-kỳ của mỗi nước trong ba cường-quốc bằng 21 phát đại-bác. Sẽ đặt lễ cầu hồn cho các phái-viên tại một nhà thờ về đạo Thiên-chúa. Có các quan trong tòa nội-các Hy-lạp đến dự lễ. Trong khi làm lễ tàu đóng ở hải-cảng đều phải kéo cờ rũ. Quân lính nước Hy-lạp phải làm lễ chào các phái-viên bị hại. Nước Hy-lạp phải nộp 50 triệu lires để bắc-lãnh số bồi khoản của Hy-lạp sẽ phải nộp sau này. Một hội-đồng quốc-tế do một vị quan Nhật-bản chủ tọa sẽ kiểm duyệt việc nước Hy-lạp lập hội-đồng ra xét về việc bành-thích mới rồi.

***

Các đại-biểu các nước vẫn thương nghị với nhau ở Genève. Các đại-biểu đều công nhận rằng hội Vạn-quốc nên giải quyết phân minh cái cáu bỏi hội Vạn-quốc có quyền thi phán về cái tranh-đoan của hai nước Ý và Hy lạp hay không. Điều đó rất quan hệ cho cuộc giao-tế của liệt quốc sau này, song các đại-biểu xét ra ít tán nữa mới nên quyết nghĩ đến việc ấy bay hãy nán hoãn không xét vội, kẻo sự lại làm cho nước Ý ra hội Vạn-quốc chăng.

M. Mussolini có nói với viên phóng sự nhà báo *Le Matin*: Cứ như người Ý tra xét ra, thì hội nghị Hy-lạp bất bình về việc phân giới, nên họ oán-thù M. Tellini, mà gây nên việc mới rồi.

Ông lại nói: Sau này hội-đồng các quan đại-sứra xét ra có điều gì khác thì nước Ý rất thay đổi các điều khoản của nước Ý yêu-sách. Song nước Ý không có ưng cho hội Vạn-quốc bàn đến, và xét đến việc nước Ý khai-chiến mới rồi. Ông nói: Dẫu thế nào mặc lòng, tôi cũng không chịu lui, hoặc ưng một cuộc trọng tài có hại đến quốc thể nước Ý.

***

Nước Hy-lạp ưng thuận lời quyết nghị của hội-đồng các quan đại-sứ.

Chánh-phủ Hy-lạp không ưng chuẩn việc đề-chế nước Ý và có khuyên phòng Thương-mại Athènes bãi cái khoản của phòng ấy quyết nghị đi.

SỐ TÀU NGẦM NƯỚC ĐỨC BỊ MẤT TRONG CUỘC CHIẾN TRANH MỚI RỒI

Trong cuộc đại-chiến từ năm 1914 đến năm 1918, nước Đức mất cả thảy là 178 chiếc tàu ngầm, số người chết ở những tàu ấy cộng là 5.354 người, trong số người chết có 37 viên quan. Trong số tàu ấy 37 chiếc thì không bị vì có gì mà mất; 33 chiếc thì chạm vào thuốc nổ mà vỡ; 20 chiếc thì đánh nhau với tàu ngầm khác mà bị chìm; 14 chiếc thì bị máy bay; 13 chiếc thì bị pháo-ngư-lôi đánh vỡ; 8 chiếc tự mình làm chìm đi; 6 chiếc bị những ngư-lôiyến có khí-giới phá hại; 6 chiếc bị trái-phá tàu bay nêm xuống; 6 chiếc bị mắc vào lưới; 21 chiếc người Đức phá đi để khỏi nộp các địch-quốc; 56 chiếc bị hại ở trong bến Maurine; 26 chiếc ở Bắc-hải; 16 chiếc ở trong Địa-trung-hải; 16 chiếc ở miền bờ bể phía đông nước Anh; 12 chiếc ở miền bờ bể Hà-lan; 3 chiếc gần ở Héligoland; 2 chiếc ở Scapa Flow, còn nữa thì ở các nơi xa khác. Lúc đình-chiến tại các xưởng đóng tàu nộp cho nhà-quân Đức 28 chiếc tàu ngầm đương đóng 197 chiếc nữa.

PHÉP LÀM CHO LOÀI THỰC VẬT ĐỜI THƠI-KỲ KHAI HOA KẾT QUẢ

Loài thực-vật mùa nào khai hoa, mùa nào kết quả, đã có thời kỳ nhất định, xưa nay vẫn cho là bởi khí trời nóng hay lạnh. Mới rồi đây xét ra, mới biết rằng khí trời nóng lạnh, không có quan-hệ mấy đến việc khai hoa kết quả lắm! thực-vật, mà nhất quan-hệ là ngày đêm dài ngắn. Nếu đứng sức người mà làm được ngày đêm thêm ra, hay là ngắn bớt đi, thì có thể làm cho cái hoa viên nở ở mùa xuân, bây giờ lại nở ở mùa thu, cái quả vẫn kết ở mùa hạ, bây giờ lại kết quả ở mùa đông. Một hội nông-nghiệp nước Mỹ đã thí-nghiệm như sau này: mùa nào ngày dài, thì ban ngày làm cho nơi trồng cây tối đi mấy giờ; mùa nào ngày ngắn, thì chiếu bóng điện vào nơi trồng cây, thì-nghiệm được mấy giống thực vật, thấy ý mình muốn cho nó hoa kết quả tức nào cũng được, không phải theo thời-tiết trong. Lại còn có cây một năm chỉ nở hoa một lần, mà cũng làm cho nở đến hai lần hay ba lần. Phép ấy thật là có lợi lớn cho nghề thực-nghiệp nhà làm ruộng và nhà chơi hoa vậy.

VIỆC CHỞ THƯ-TÍN BẰNG TÀU BAY Ở PHÁP

Từ ngày 14 Juillet mới rồi có tàu bay chở thư-tín từ Marseille đến Perpignan, Barcelone, và đất Marec. Trở ngày hôm thứ hai ra, còn ngày nào cũng có một cái tàu bay khởi hành từ Marignane đi Perpignan, và buổi chiều lại bay trở lại Marignane Bắt đầu từ 1er Août lại có một đường tàu bay chở thư-tín từ Alicante đến Oran (Algérie)

Cuộc thi thơ

Của Bác-sy-Quốc xã-t

Thơ thi

DCXLIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Thủ-Tử tô thêm cảnh ở trong.
Vang-vẻ hạnh-đàn trên bến Nhị,
Rỡ-ràng khuê các chốn non Nùng.
Đắp nền văn hiến phương Nam-Việt
Dựng cột đi-luân họ Lạc-Hồng.
Trải mấy xuân thu sao đầu rợi,
Cung-tường chin nhận vẫn nguyên phong

Trần v-Sinh
35, Rue des Pipes, Hanoi

DCXLIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Miếu cũ còn ghi dấu Lạc-Hồng.
Chốt với cung-tường chen đất Giám,
Ngay-ngắn tứ-phủ vững non Nùng
Khuê-văn nét bút màu chưa nhạt.
Tiến-sĩ tên bia dấu chửa phong.
Gió Á mưa Âu thành-quách mới,
Miếu này còn thắp nén hương chung.

Vũ-bá-Tòn
Thừa phái Phú-cừ, Hưng-yên

DCXLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long.
Học-giới vang lừng khắp Á đông.
Cầm-tú đệt thêm nền thanh-hóa.
Đầu-khoa rực-rỡ nhẽ nho-phong.
Đài nghiêm chan chứa làn dòng Nhị,
Tháp bút cheo veo ngất nửi Nùng.
Miếu cũ muôn đời hương khói tỏa.
Quốc-dân xin khắn một nhời chung.

DCXLVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Bể thánh rừng nho dấu Lạc-hồng.
Học rộng chứa-chan dòng Nhị thủy,
Tài cao chồng-chất đỉnh Nùng-phong
Sân Trình gây dựng nền phong hóa.
[illegible]
Miếu cũ đền nay tang hải mấy
Vẫn còn hương khói tỏa giời đông.

Phong-lâm, Phạm-khắc-Lâm
88, Rue des Pipes, Hanoi

DCXLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Khai-hóa từ đâu có biết không ?
Thủ-Tử đã tràn qua sở Việt,
Nhị Nùng vội mở mặt non sông,
Biết bao tay giỏi trường danh giáo,
Chẳng một mình vua Lý-thánh-tông.
Giường cột cũ mà mưa gió mới,
Nhờ ai gìn giữ lấy nho-phong.

Nguyễn Huân-đạo, Ng-cv-Chinh
Làng Tiên-liên, Ninh bình

DCXLVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trải Lý, Trần, Lê miếu vẫn sừng.
Triều thị đời phen sương nắng giải.
Cung tường muôn thuở lửa hương nồng.
Văn-chương tuy đổi theo Âu Mỹ
Lễ-nghĩa còn ghi với Nhị Nùng
Hoài cổ ấy ai Ngô thị đấy,
Thuyền quyên còn thế hướng anh-hùng

Nhã-nam, Ng-phẩm-Bình
Lục-sự phủ Lạng giang, Bắc-giang

DCXLIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long
Cổ miếu chành vanh biết mấy trùng.
Đồ tượng trang-nghiêm gương thánh triết,
Cung tường tô-điểm bútương công.
Trải bao mưa gió Âu hòa Mỹ,
Cũng một non sông Nhị với Nùng
Này các khuê-văn bia tiến-sĩ.
Trời nam vẫng vặc bóng trăng trong

Đỗ-văn-Thiệp
39, Rue du Fer, Nam-định

DCL

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vua Lý xây nên miếu mấy trùng.
Cửa Khổng sân Trình giường cột vững,
Non Nùng sông Nhị khói hương nồng,
Âu vàng dấu đến Kinh-bắc,
Bia đá chưa mòn cuỉ Á-đông,
Dân bỗ mặc dân phong-hội mới,
Đạo ta ta độc một lòng trong.

Đỗ-thị-Sen
39, Rue du Fer, Nam định

DCLI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu tiền triều tế tự chung.
Bia đá còn ghi công Lý-đế.
Cửa son vẫn thắm dấu nho-tông
Xuân thu lễ nhạc vang sông Nhị,
Âu Á khoa danh rợp núi Nùng.
Trong cuộc thi thơ tôn cửa thánh
« Ngô nương » « Trung-Bắc » đứng đầu công.

Ng-vă -Tụng
Làng Lệ-chi, Gia-lâm, Bắc-ninh

DCLII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Quốc giám bền lâu sánh Nhị Nùng.
Khải-thánh đành đứng cao, bia đá trắng,
Khuê văn ngất vững, rùi hồ trong.
Cây quen gió Á nananh thêm tốt,
Tường trải mưa Âu gạch chẳng bong.
Miếu Lý đền Lê nên nếp cũ,
Ấy ai trang điểm mặc ai không.

DCLIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo nào hơn miếu Giám trong.
Đời Lý xây nên thờ cụ Khổng,
Vua Lê trang điểm khuyến con hồng,
Từ đây nguồn học càng thêm rộng,
Bến nước nền-minh nẻn vững trăng
Gió Đông mưa Tây bao xiết trải,
Đạo nhà còn mãi biết bao không.

Trần-thành-Bình
Hộ-lại Làng Tây-mỗ, Hà-đông

DCLIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Đất dưới trời trên miếu giới vòng.
Bốn mặt cung tường nên thánh mỗ,
Muôn đời sư biểu chữ vua phong.
Đá bia giám trụ màu xanh biếc,
Chữ gác khuê-văn nét đỏ hồng.
Lê Lý đổi thay đà mấy độ,
Miếu đình bền vững với non sông.

Nghiêm-phú-Lạc
Làng Tây mỗ, Hà-đông

DCLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Miếu thành kia ai chẳng ngưỡng trông.
Linh tâm chục bia hàng lối cũ,
Dư mười bốn tượng sánh bày chung.
Đền xây đời Lý nói còn trăng
Lâu ngự vua Lê gỗ vẫn hồng,
Ghi nhân cung tường nghiêm chỉnh lắm.
Kẻ Âu người Á biết hay không ?

Trần-mạnh-Khang
Làng Tây mỗ, Hà-đông

DCLVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Thời-giám danh lừng khắp Á-đông.
Miếu thành hương bay màu khói tỏa,
Bia hiền rêu đội nét rêu phong
Thi thư Tứ-thủy trăn sông Nhị,
Lễ nghĩa Ni sơn rạng núi Nùng.
Văn-hiến rền xưa còn dấu đấy
Hỏi làng tân-học biết hay không ?

Đậu-đăng-Thụy
33, Rue Chanceaulme, Hanoi

DCLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu anh linh chốn Nhị Nùng
Bia đá khoa danh rêu mọc lấp,
Nét vàng thành triết khói mờ xông.
Á Âu đổi biến lòng không đổi,
Văn vật cùng thông đạo chẳng cùng.
Trải Lý Trần, Lê bao thế-kỷ
Đời nào trông thấy cũng tôn sùng.

Nguyễn-bá-Khoa
Secrétaire à la Banque de l'Indochine Haiphong

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ	26 độ
15 giờ	26 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 9 Septembre 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 9 10 và 9 f. 08 kể từ ngày 10 này.

Thị giá quốc-trái. — °/₀ 57. 45 — 4 ./ 1918 62.50— 5 -/. 1915 1916 74.95 — 5 -/. 1920 91 95.

Tin tàu. — Tàu *Hanoi* đến ngày 11 Septembre hồi 16 giờ, ở Haiphong sẽ mang thư đi Packhoi-Hoihao và Kouang-tchéau Wan.

Tàu *Affon* tới Haiphong ngày 10 Septembre 1923 hồ 3 giờ.

Đường xe-lửa Haiphong bị mắc nghẽn. — Đê Kim-sơn bị vỡ ngày hôm qua, đường xe lửa bị ngập từ kilomètre 13 đến 16, thành ra từ chiều hôm qua đến giờ đường xe-lửa Hanoi Hai-phong không đi được. Hiện nay công-sở xe lửa đang sắp đặt cho xe chạy từ Haiphong lên đến Lạc-đạo.

Hội đồng tư vấn... Ngày hôm qua, tại Hà-đông đã bàn lại một đại-biểu thương-mại tại Hội-đồng tư-vấn thay thân M. Hoàng-kim-Bảng tạ thế.

M. Minh-ký được 156 phiếu mà số người có chân đi bàu thì những hơn một nghìn tám trăm. Vậy tuy có một mình M. Minh-ký, nhưng số phiếu chưa được chia tư một phần số người có chân đi bàu thì cũng không hợp lệ. Vậy đến chủ-nhật sau lại phải bàu lại.

M. Minh-ký ra ứng cử nghị-viện ở Hà-đông trong một khóa năm nay, mà lần này là bốn rồi, là hai lần tranh với nỗ MM. Hoàng-kim-Bảng và Đặng-đình-Quang, một lần với M. Ng-hữu-Như thay thân M Đức-long và lần này có một mình. Đến lần chủ nhật sau nữa là năm thì ắt phải được.

Không thấy khóa nào mà các tỉnh phải bàu đi bàu lại nhiều phen như khóa này.

Hội-đồng sát hạch các kỳ thi phụ. — Hội-đồng sát hạch các kỳ thi phụ năm nay có những giáo sư sau này :

Bằng tú-tài tây ngày 19 Septembre : MM. Coquelin đốc-học trường Albert Sarraut, chánh hội-đồng ; Dupuy, Prévot Forestier, Melle Latasie, M. Philippe giáo-sư làm hội-viên.

Bằng Cao-đẳng tiểu học tây (B. E. P. S.) ngày 18 Septembre : M. Mus, đốc-học trường Cao đẳng Sư-phạm, chánh Hội-đồng, Mme Brachet, M. Pajeraucle, Mme Dloque, MM. Barnier, Le Breton, De Rexrie, Imbert, Melle Laurent, giáo-sư, M Hierolz đốc-học trường Kỹ-nghệ làm hội-viên.

Bằng tiểu học Cao đẳng tây (B E) ngày 22 Octobre : M. Roulle, giáo-sư trường *Albert Sarraut* chánh Hội-đồng ; Mme Gauthier, Melle Boutroc-Damazy, Mmes Brachet, Dloque, M. Le Breton, Melle Mathon. Mme Baband-Dulac giáo-sư, MM. Hiérol z, Buivy làm hội-viên.

Bằng tiểu học tây (B. E.) ngày 8 Octobre : M. Bernard giáo-sư trường *Albert Sarraut* chánh hội-đồng ; Mmes Mes, Gauthier, Melle Boutroc-Damaz., Mme Dloque, M. Burnier, Melle Gleize, M. Imbert, Mme Maumus, Melle Landelfiei, M. Fenlon, Mme Mathon. M Leloup, Mmes Imbert, Roux, MM. Laot, Pache, Buivy làm hội viên.

Cuộc đua xe đạp. — Hội xe đạp nay đã quyết định dẫn tối thứ bảy 15 Septembre hồi 9 giờ thì mở cuộc đua xe tại trên vòng.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Dưc Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay, tòa án Trừng trị xử những việc sau này :

Việc án cắp đồ nữ-trang. — Một người đàn bà tên là Trần-thị-Tỷ buôn bán, kiện Phạm bá-Ngỗ bán gạch rằng đánh lừa là chưa có vợ, nên thuận cưới về làm vợ, đến lúc về thì thành ra đã có vợ cả rồi. Được ít lâu nhân lúc thị đi vắng nhà thì chồng đưa thìa-khóa cho chị ruột là Phạm-thị-Quang mở hòm ra lấy hết bạc bột xuyến, nhẫn vàng đem cầm. Đến lúc biết đói bỏ mất thì thị Quang chỉ khất quanh không chịu trả. Tòa hỏi nguyên bị chứng tá và nghe luật-sư của bai bên cãi rồi hoãn lại để nghị án.

Ấy trò đời bây giờ chỉ thế, lấy vợ lẽ phần nhiều là nhằm vào của chứ không nhìn đến cái sắc hay cái đức nữa.

Việc hành hung ở Bạch-mai. — Một người Ấn-độ gáo ở hiệu Gô-đa kiện một người đồng-hang là D Santasing vừa đi gáo vừa nuôi bò vắt sữa bán ở Bạch - mai rằng hôm 15 Juin vào hồi hơn 8 giờ đi làm về qua ngõ nhà Santasing chó chạy xổ ra cắn, có cầm cái gậy đánh chó và mắng chủ nhà không xích chó lại, vì thế hai bên cãi nhau. Người bị chó cắn đi trình cảnh-sát, khi trở về đương đi xe thì Santasing đón đường cầm gậy đánh một cái gục xuống rồi kéo xuống đất, sai ba tên cu-li làm công là Ng-v-Hoành, Hồ-xuân Tuyết và Phạm-v-Sang cầm dao gậy đánh vỡ đầu ra, phải vào nhà thương chữa mãi mới khỏi. Hỏi thì Santasing cãi rằng hôm ấy ốm lắm vẫng, bèn nguyên đi gác về say rượu chạy vào buồng chực gbẹo vợ nhẫn, lúc bấy giờ vợ nhẫn có báo người nhà đuổi ra thì bèn nguyên đuổi vợ nhẫn và người nhà đánh lung tung lên, nên người nhà nhẫn có đánh lại, chứ nhẫn không đánh nhau với bên kia bao giờ. Hỏi chứng thì chứng bên nào đều bênh bên ấy. Tòa hoãn lại để xét.

Phiên tòa hôm nay đông người lắm. Có nhiều người đương lúc tòa xử kiện cứ nói chuyện rầm rầm lên không thể nào nghe được, Linh cảnh sát đẹp mãi cũng cứ ồn ồn lên. Mãi đến lúc quan Chánh tòa ra lệnh bắt giam những người nói chuyện thì mới đỡ ồn ào.

Còn nhiều việc nữa phiên tòa buổi chiều đang xét.

Hội-chợ Hanoi. — Cho được khỏi sinh ra những sự lắt đèn điện ở trong các gian thuê bày hàng như năm ngoái (thắp nhiều ngọn để trang sức hoặc làm quảng cáo) và để cho công-ti đèn dầu thêm đầy cho đủ sức điện thì sở Đại-lý Hội chợ có lời báo cáo rằng nhà nào muốn đặt thêm đèn ở Hội-chợ thì phải dặn ngay nhà máy đèn và hạy giờ, ông chủ công-ti lý sẽ bảo cáo thể-thức và tính toán trước cho.

Giấy lấy thêm đèn phải gửi đến nhà máy đèn nhận cho đến ngày 15 Octobre là cùng.

Quan Bốc-tơ Bi-cơ-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Giấy, số nhà 32, Hanoi dây nói 314.

Quan Bốc-tơ có số nhà cho người đi, người ốm đến xem, xi chẩn lại hỏi. 2062

Thi vào trường Kỹ-nghệ Hanoi — Sáng hôm nay trường Kỹ-nghệ đã bắt đầu tuyển học-trò vào năm thứ nhất.

Các đầu bài ra như sau này :

Âm tả

Le bonheur dépend du choix de métier

Voire choix a été déjà fait : vous apprendrez au métier d'accord avec vos parents, vous choisirez celui qui répond le mieux à vos goût s et ce sera souvent celui de votre père, parce que son expérience pourra guider à sément vos premiers efforts.

Les plus grands d'entre vous ont peut-être déjà choisi. Quel est celui qui sera mécanicien fondeur, chimiste ?.... Il n'est pas de sot métier, vous le savez bien, mais il faut être attentif à prendre celui qu'on aime, car la plus grande partie de bonheur en dépend

Câu hỏi

1 — Expliquer les mots et expressions suivants : métier, d'accord avec vos parents, guide, soit ou bien.

2 — Expliquer : commentle bonheur dépend du choix de son métier ?

3 — Analyse grammaticale de « les plus grands d'entre vous »,

4 — Conjuguer le verbe pouvoir au présent de l'indicatif et au passé simple.

Hạn trong một giờ rưỡi.

Tính Đố

1. — On veut débiter un plateau de bois de 4m80 de long, 0m43 de large et 0m28 d'épaisseur, en planches épaisses de 0m04. Quelle serait la surface totale de ces planches si quel est le volume de l'une de ces planches ?

2 — Deux ouvriers reçoivent le même salaire par heure de travail. L'un deux ayant travaillé 9 heures par jour pendant 12 jours a reçu 48p. 60 Combien paiera-t-on au second s'il travaille 10 heures par jour pendant 17 jours ? Hạn trong 2 giờ.

Luận Pháp-văn

Deux travailleurs

La vie d'un ouvrier et celle d'un employé ou fonctionnaire.

Aspect extérieur de chaque homme, vêtements.

Vie active, variée, intéressante mais fatigante de l'un

Vie régulière sans individualité, donc monotone de l'autre.

De quelle manière l'un et l'autre sont-ils utiles.

BÁN NHÀ

Một cái nhà kiểu An-nam, số 49, phố hàng Trống, độ 80m², giá : 4000 $

Một cái nhà kiểu tây, số 402, phố hàng Trống 215m², giá : 18.000 $.

Hai cái nhà liền nhau, kiểu tây, số 4 và số 6, đường Quan-Thánh, trước vườn Hoa hàng Bún trông sang, 1042m², giá : 18.000 $.

Hỏi tại số 4, đường Quan Thánh.

Ngạch Học chính. — Cô Lê-thị-Tính có bằng sơ học được bổ trợ-giáo phụ-tá trường mới tháng 15 đồng.

Cô Ng-thị-Mão giáo-học tập sự có bằng thành-chung ban Sư-phạm được thăng giáo-học hạng tám kể từ ngày 1er Septembre 1923 là ngày đúng 20 tuổi.

M. Trương-ngọc-Tiên trợ-giáo tập sự ở Thuận-thành (Bắc-ninh) được từ chức kể từ ngày 1er Septembre 1913 :

M. Trần-văn-Trung được bổ trợ giáo trường ấy thay M. Trương-ngọc-Liên.

M. Đặng-văn-Tế được bổ trợ-giáo tập sự tại trường Thương-hữu huyện Mỹ-lộc (Nam-định) là trường mới mở.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Tin nước lên xuống

Trên sông Hồng-hà

	9 Sept. sáng 6 giờ	15 giờ	10 Sept. sáng 6 giờ
Lao kay . .	78.10	78 50	79,00
Yên-bay . .	28 90	28 90	30 23
Việt-trì . .	14.00	13 97	13 97
Hanoi . . .	9.66	9.66	9.58
Vạn yên . .	9 00	»	8 70
Hòa-bình . .	6 85	6 72	6 60
Tuyên-quang.	5 30	5 28	5.83
Phú-doan . .	21.13	21.47	21 67
Phủ Yên-bình	4.88	4 56	2 80

Trên sông Thái-bình

	9 Sept. sáng 6 giờ	10 Sept. sáng 6 giờ
Thái-nguyên. .	20.20	20.15
Lim	2.30	2.20
Phả Lạng-thương	3.69	3.58
Đáp-cầu . .	4.39	4 34
Phả-lại . . .	3.43	3 31

số 16

ĐÁ-BIẾT-TUỒI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÚI-CẨM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là tiểu-thuyết trinh-thám cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để công-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-khiển khiển-hứng trong khi tiêu-hậu tra-dư !

Tối nói :

— Xin nàng hãy thong thả đã ! Nàng nói thế thì nhật chưa biết bàng tôi ! Những sản tôi nói vừa rồi, chẳng qua là theo đường lối an thuận xử thường thì phải thế. Bi-nhân cùng Cách-tu-thảo vốn không quen biết, sở dĩ muốn ra tay cứu với, chẳng qua cũng là cái tình chất hiếu công hy-trực của người nước Anh. Đến như đó-la cho Cách-tu thảo đem tin tức bí-mật mà báo tôi, thì tôi thấy rõ-ràng là bại nhiều mà lợi ít ! Vậy còn cần phải xem cho kỹ nghĩ cho chín đã, rồi mới dám làm. Tay nhiên, nếu nàng có lòng yêu mà chỉ bảo cho mình mối thì thế nào tôi cũng sẽ cố sống chung sức, để báo mệnh với nàng. Nàng bảo sao, tôi theo làm vậy. Tôi xin đem cả cuộc đời, đem cả tinh lực, mà tuân theo mệnh lệnh của nàng. Tôi nói đến thế là hết lời, một tấm ngu thành, xin nàng thể lượng.

Lúc tôi nói, cặp mắt nàng bỗng nẩy ra một tia sáng đậm đà đăm thắm trông thẳng vào tôi. Tôi thấy trong mình, mạch máu sôi sùng sục, còn nàng thì cứ giọng nói rất nhu mì thân thiết mà hỏi tôi rằng :

— Câu ấy có chắc không ?

Tối nói :

— Xin đem danh dự làm chứng, !

Nàng nói :

— Giờ, ông nên đem Cách-tu-thảo về nhà, một mình coi sóc giữ gìn, đừng để cho ai ra vào hỗn tạp. Như thế thì chỉ trong tuần-lễ, người tuổi trẻ bạc đầu đó tất phải thú thực hết mọi điều.

Tối nói :

— Xin vâng lời nàng dặn.

CHƯƠNG THỨ VIII

Người khám bệ phụ thấy tôi vào, ra chiều ngần ngại, liền cởi một người mà bảo tôi rằng :

— Đây là Chinoé y-sinh ! (Thầy-thuốc). Tôi trông người cao lớn đấy đi, mắt đeo thứ kính thật lớn, sau khi xem bệnh cho người ốm, Y sinh liền đưa mắt nhìn tôi.

Tối nói :

— Xin chào y-sinh ! tôi tên là Lôi-khắc tử, người ốm đây với tôi là tình bề bạn.

Y-sinh chau mày mà nói :

— Tôi đã dặn người khán-hộ-phụ, không được cho người lạ vào đây mà . . .

Tối nói :

— Có lẽ là bệnh-thế còn triền-miên, nên không muốn cho gặp mặt bạn cũ đó chăng ? Song tôi nghe hôm nay bệnh tình đã khá ?

Y sinh nói :

— Dà khỏi, cũng cần tĩnh dưỡng. Lại sẽ nói nhỏ với tôi rằng :

— Bệnh còn trầm trọng lắm . . !

Tối trông vào trong giường, thấy Cách-tu-thảo nét mặt trắng-nhợt như người chết ! hai mắt lim dim, hình như không nghe thấy những câu tôi nói. Tối cho y-sinh ra đến cửa, liền hỏi :

— Thưa tiên-sinh ! người ấy đau bệnh gì ?

Y sinh ngơ ngác trông tôi mà rằng :

— Tôi nghe nói bệnh-nhân không có ai là thân thuộc . . ?

Tối nói :

— Tôi cũng mới quen người ấy ! song đã là người bạn thì đã sơ hay thân, mà trong khi tật bệnh thế này, lòng tôi cũng rất là đi ngại. Nếu có cần đến nữa, thì tôi đây xin chịu, tốn kém bao nhiêu cũng chẳng ngại gì !

Y-sinh nói :

— Không cần . . ! trong khách-sạn này, đều một tay tôi xem bệnh cho thuốc ! Liều thuốc đã có chủ-nhân !

Tối hỏi :

— Vậy thì tôi chỉ xin hỏi người ấy đau bệnh gì ?

Y-sinh nói :

— Ông cũng tôi không phải là đồng-đạo, dù nói rõ bệnh-thế, ông cũng không hiểu ra làm sao . .

— Tôi nói :

Hoặc là bệ-ý bị ai đánh chăng ?

Y-sinh nói :

— Phải, cũng có vết thương, song không nặng mấy. Bệnh người này là tâm-bệnh ! Giờ tôi đương bận việc, không thể ở đây lâu được. Vậy xin thất-lễ ngài !

Tối nói !

— Xin tiên-sinh bảo cho tôi biết chỗ ở. Đây có một người thầy-thuốc quyền trị về khoa tâm-bệnh là Mạnh-phật-đắc, người Ấy tôi có quen, vậy muốn mời đến bàn-bạc với tiên-sinh để liệu phương điều trị chẳng hay có được không ?

Y-sinh ra ý không bằng lòng mà rằng :

— Không cần đến bàn . . ! chỗ nhân mới tôi đến đây, nếu không có bụng tin dùng, thì tôi từ tạ về ngay lập tức ! chớ đã mời tôi, thì tôi không muốn ai can dự đến việc của tôi ! Nói đoạn nàng xuy bước ra khỏi cửa. Tôi liền bước tới bên giường bệnh. Cách-tu-thảo cố gượng mở mắt ra trông tôi rồi lại nhắm nghiền mắt lại. Tôi đứng tiếng Pháp mà hỏi :

— Bệnh thế ông bây giờ thế nào ?

Cách-tu-thảo đáp :

— Vẫn như trước !

Người khán-hộ-phụ nhìn hai chúng tôi, rồi vùng vằng đi ra. Cách-tu-thảo thấy người ấy ra rồi, sẽ ngập rồi dịch lại gần tôi mà rằng :

— Con mụ này nó ra, thì tất sao đứa giám tôi cũng sắp đến.

Tối nói :

— Tôi muốn đưa ông về nhà tôi chữa thuốc, ông liệu có gượng đi được không ?

Cách-tu-thảo nói :

— Cứ đại thể mà xem, thì đã có ra khỏi cái cửa phòng này cũng không được, chứ đừng nói rằng đi đâu nữa ! Thôi ! thôi ! Tôi đành bỏ tay chờ chết ở đây thôi.

Tối nói :

— Cần gì ông đã nói với tôi có đến hai lượt rồi. Nhưng sức tôi cũng không thể làm thế nào được, chỉ còn có cách đi báo cảnh-sát nữa mà thôi. Tôi nói thực để ông hay, con khán-hộ phụ này, quyết không thể tin được, mà cả đến thằng Y-sinh kia, xem chừng cũng giảo quyệt lắm. Nó bảo để ông tĩnh dưỡng, mà tĩnh dưỡng ở vào một nơi bề bàn thế này, điều đó còn nghe sao cho được ! Lại cả đến thằng chả-nhân cửa hàng này, cũng khả nghi lắm. Tuy vậy song bọn chúng họ lại không biết rằng ở giữa thành Luân-đôn này, mà có những hành tung gì quấc như thế, không phải là không ngay hiểm đâu.

Cách-tu-thảo nói :

— Ông đừng nói cảnh-sát nữa ! Cảnh-sát nữa mà làm gì ! Bọn chúng không phải có ngu ngốc gì đâu, phàm việc chúng đều đã dự bị trước cả. Ông phải nên đề phòng mới được, nếu không thì mão mưu chúng đấy. Một mình ông không địch nổi đâu !

(Còn nữa).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
BÁO THỨC
KIỂU PHÁP
Ký-mã thượng hạng
Mặt và kim đều chất lân-quang
BẢO-HÀNH 5 NĂM
Giá..... 5 $ 00
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert — HANOI
2009

Savon Cadum
Savon tinh anh, như
SAVON CADUM
thì lấy làm hiếu lắm. gì người ta đáng nỗ lời công, không bỏ chúc nào, mà lại lấu giải bằng hai cục savon thường.
Giá một cục Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.
2 f. 00

山 KHƯƠNG-SƠN 姜
Chủ nhân : PHẠM-ĐÌNH-ĐIỂM
Hanoi, n° 29, Rue de la Soie, Tonkin
Bản-hiệu bán tạp hóa, có xưởng dệt ở làng Khương-trung Hà-đông, dệt các thứ màn rộng khổ, các thứ vải, và khăn-mặt v. v.... bán buôn và bán lẻ.
Các qui-khách ở xa có cần dùng nên viết thư về, bản-hiệu sẽ xin hoan-nghênh tử-tế. Có gửi hàng theo lối lĩnh-hóa giao-ngân (contre remboursement).

DƯƠNG BÁ-TRẠC
ET
TĂNG-KHÁNH-LONG
dit ĐÔNG-NAM-MỸ
Dệt lãnh lụa, vải-màn, khăn mặt, đóng giầy tây, giầy ta, va-ly, làm mũ (nón), khăn sếp, ghế mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cả lẻ và bán lẻ.
Tổng cục : Hà-nội phố hàng Bông, số 152.
Phân cục : Sài-gòn đường Catinat, 16. đường Bonnard, 90.
Công-sưởng tại Thái-hà-ấp.
Hàng tốt giá hạ, qui-khách chiếu cố xin cứ gửi thư về ĐÔNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi.
2095

房药成和南
Ai có bệnh nên biết hiệu Nam-hòa-thành, số 26, phố Mới, Hanoi, có thầy xem mạch, biện chứng giỏi, chữa được nhiều bệnh khó. Thuốc nước, thuốc viên, qui-khách dùng gì cũng có.
2098

SẢN-NHIÊN-ĐÀI
Tối thứ hai 10 Septembre 1923
Diễn hai tích
Một tích chèo cổ — Một tích tuồng pho
Tích thứ nhất:
THAY CHỒNG NUÔI BẠN
Tích thứ hai:
TAM ANH CHIẾN LÃ-BỐ
(Đeo kép tử con diễn rất khéo)
Tối thứ ba 11 Septembre 1923
TRẠNG TÀM TUỔI RA ĐỜI
Khen rằng chất phận bỏ côi.
Làm con rất hiếu làm tôi trọn nghì.
Rừng mây cả nước gặp thì.
Trạng-nguyên tám tuổi ai bì Tống-Trân.

祥和裕
YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266
Bản-hiệu có bán buôn các thứ nóc nhiều, hàng tàu nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ
Có bán cả hàng ta Bắc-kỳ như thơ, nuyên, lĩnh, lọa, hàng, quế, yến vân và hàng Saigon như lĩnh, the, sản vân.
Nay mới có áo dạ các mới, lăng thâm, mapo đen có sải màn rộng khổ. Những hàng này bán buôn từng sấn, chứ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.
Qui-khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua còn ở xa thì gửi thư về, bản hiệu xin gửi contre remboursement.
Cẩn bạch
2010 YU-WO-TSEONG

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Paiements en timbres-postes)
Nhiều ông gửi tiền trả bán-quán bằng con-niêm, sự ấy thực cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

NHÀ MÁY đúc KÈM ở Quảng-yên cần dùng những thợ nguội và thợ biết lắp máy thực giỏi.
Hỏi ở đấy.
3667

XIN XEM CHO KỸ
Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà tìm ra không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:
• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ấn chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.»
Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán!

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay chuyên-môn người Đại-pháp chế ra.
Nên hỏi giá ở «Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques STANDARD», Julien & Fortin, số 8, đường Gia-Long, Hanoi.

Từ chức — M. Tô Bert-Châu, giáo học hạng nhất được từ chức kể từ ngày 1er Septembre 1923 là ngày hết hạn nghỉ lần thứ ba.
M. Châu là một ông giáo rất chăm chỉ từ ngày sang Tây chiến-tranh trở về thì đau mãi, thành ra bệnh quần trị, nên phải xin nghỉ mất. Nay bệnh vẫn chưa khỏi cho nên ông phải xin từ chức. Tiếc thay!
Xe hỏa chạy đêm đường Lao-kay. — Đáng 15 tháng này là hết những chuyến xe-lửa chạy đêm ở đường Lao kay, nhưng nay công-ty Vân-nam lại xin quan Toàn-quyền cho phép chạy đến cuối tháng chạp năm nay.
Cải-chính. — Trong số báo 1939 ngày 6 Septembre vừa rồi, ở mục « Ngạch Công chính » có tên M. Hoa-xuân-Bính được bổ thư-ký tập-sự đáng nhẽm là M. Hoàng-xuân-Bính. Vậy nay cải-chính lại cho đúng.
Lời cảm ơn. — Chúng tôi có lời cảm tạ các cụ, các quan, các ông, các bà và các thân-bằng cố-hữu đã tốt tình luyến ái, gửi giấy chia buồn, cho đồ phúng-viếng và đi đưa đám phúng-quán, thân-phụ chúng tôi là:
M. PHẠM-DUY-HÒA
Chủ hiệu Hòa-phong, tự thế ngày 7 septembre và cải đám ngày chủ-nhật hôm qua (9 Septembre 1923).
Trong khi tang-gia bối rối có điều gì sơ xuất xin các ngài bỏ qua đi cho.
Vị-tượng-thân:
Mme Vve Phạm-duy Hòa tức Bùi-thị Kinh.
Có tử: Phạm-vũ-Hiền,
Phạm-vũ-Hương,
Có nữ: Phạm-thị Hà.
Đồng gia quyến đồng bái tạ.
Di trúng. — Trường Sơ học Xích bích phủ Tiên-hưng (Thái-bình) mước ở làng Phù-lê nay được đi sang An-khoái.
Học bổng. — Các học-sinh có tên sau này kể từ ngày vào trường mỗi tháng sẽ được lĩnh 6p 00 học bổng để có tiền ăn học.
Cầm-văn-Chu, quán ở Quang-hạ châu Phù-yên (Sơn-la); Hà-công-Đường quán Xuân-nha, châu Mộc; Hà-văn-Sa, quán Tương-phong, châu Mộc.
Một đứa giết vợ. — Tên Bùi-văn-Đan tức Hồ-đình-Tân 25 tuổi làm nghề thợ dệt nhà ở Bạch-mai giết vợ là Phạm-thị-Hiền ở làng Nôn-khê (Thái-bình) rồi trốn đi, quan sở tại tìm mãi mà cũng nay sở Cẩm mới bắt được, sau khi bỏ qua đã giải vào Tòa-án.

PHÒNG-THĂM-BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thọ độ ngự đồng Bắc-đẩu hội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tenis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai-cập) Rabi.
Ngoại khoa, bộ-sinh, chữa nữ: nổ các thứ bệnh lận, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH: 0$ 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: 0$ 1 $0
Phòng thăm bệnh tại đường GIA-LONG, N. mới cải số 236
2012

Mất trộm. — M. Tu-khắc-Vũ 35 tuổi, hàn đã có nhà ở phố De Miribel trình rằng kẻ trộm lấy mất mấy cái đồ vật và quần áo đáng giá 105 đồng.
Ăn cắp của nhà. — Tên Nguyễn-hữu-Tuất 26 tuổi nấu bếp cho M. Counillon ở hàng Cá số 13 ăn cắp của nhà 1100 đồng thì nay đã bị bắt để xét hỏi.

VIỆC BẮC-KỲ
PHÚ-THỌ
Xác trôi. — Chiều ngày 5 ở bến sông phố thứ sáu có một cái xác người đàn bà chết trôi qua gần bến; lại chiều ngày 6 cũng một cái xác đàn ông trôi qua xem chừng chết đã lâu vì mùi hôi lắm.
Chết bỏng. — Vừa rồi tại làng Nga-phó có hai mẹ con nhà kia ăn nhau đến chơi một nhà bà con vì người mẹ ốm con vẻ ý mà lại mải mê chuyện nên đứa bé con độ nằm sáu tháng ngã đám dầu vào nồi nước sôi để tươi đun ở bếp chết ngay, không cứu gì được tí nào mà cái nỗi thì vỡ làm đôi.
Thật là mẹ hại con nhé!
Cột thề làm chứng. — Tại châu Thanh-sơn, có một tên tùy tùng là lính quan, thường hay ra phố và các bến đò thấy hành khách qua lại hỏi thế, những lắm, người thì nọ bế là sai cặp chỉ, người thì bế là sai tuổi, ai cũng lại thì bị có đánh đập đêm đẹp, những khách qua lại buôn bán ở đấy ai cũng ta thán về sự nhũng nhiễu ấy. Vừa đây nó đánh hai người bị trọng thương, đều phải đi nhà thương Hưng-hóa phục thuốc, song rồi họ về tại tỉnh kêu quan trên, thì tên lính ấy đã phải tống giam rồi. Bởi vậy độ này hành khách qua lại bến phố ấy không bị nhiễu nữa.
PHÚ-LÝ
Sông Châu-giang đó là mồ hồng nhan. — Sáng chủ-nhật 9 Septembre thấy xác một cô thiếu-nữ nổi lên ở chỗ cửa sông gần Cầu-tây. Đến lúc vớt lên xem ra thì mới biết, cô thiếu-nữ đó, tên là Sửu, xuân xanh mới trong vòng đôi tám, chân ngoại quan huyện Gia-bình, nhà ở phố Châu-cầu, trong mình chỉ mặc có một cái áo nâu và một cái quần-nỉ. Cô này vẫn ở với ông ngoại bà ngoại để lập buôn bán.
Hôm qua ông bà đi vắng, cô xếp cả quần áo vào hòm, hồi 7 giờ rưỡi tối có dặn người nhà rằng có đi xuống nam.
Sáng hôm nay thấy xác nổi lên người nhà mới biết thì ra cô ra sông tự tử từ lúc 7 giờ rưỡi tối hôm qua. Nghe đâu cũng tại vì nỗi tình-duyên trắc trở chi đó, nên cô mới liều mình như vậy. Than ôi! hoa tàn ít kẻ tiếc thương, mệnh bạc mà lòng.
Ai có dê ngựa. — Thường thấy có một đàn dê vào phá những cây ở trong sân trường Pháp-Việt, và một con ngựa thường thấy buộc ở đậu trường, chỗ trường học không phải là chỗ để chăn dê chăn ngựa, ai có dê ngựa ấy nên bảo đẩy-tớ đem đi chăn chỗ khác thì phải.
(Xem tiếp trang sau)

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HỘI-NÔNG-THƯƠNG

Theo hình tuyên-truyền in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc về những hình lạ, dám trò-cười cho trẻ con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!
Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ bảy, tòa Nội-các phụng lời chiếu phê rằng:
«Như nay đã được phòng cấm MONTÈS qui bàng, có cất vào một thứ rượu bổ để tùng ngự dùng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị phê cho qui được phong chữ-sắc để tỏ thanh-giá.
Khâm thử.
以 嘗 有 儀 格 定
欽 奏 奏 賜 賜 三
定 准 准 准 准 年
奉 准 准 准 准 六
欽 批 批 批 批 月
批 香 香 香 香 初
內 閣 奉 給 給 四
閣 奉 奉 奉 奉 日
奉 欽 欽 欽 欽
欽 此 此 此 此

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên có trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*
Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi chỗ trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.
Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bài này.

số 22

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bạn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo hà có phân biệt nam-giới và nữ-giới.)

NGUYÊN-ĐỀ-MỤC đích thuật

Mọi người theo *Tô-hữu-bạch* vào trong nhà, toan sụp lạy làm lễ tương-kiến. *Tô hữu-bạch* hỏi rằng:
— Tôi hãy xin hỏi các ngươi là gia-nhân chủ-tôi hay là nhà-môn tông-sự?
Mọi người đáp rằng:
— Chúng tôi đều là bọn tông-sự vâng lệnh công-sai.
Tô-hữu-bạch nói:
— Đã là công-sai thì bà-tất phải sụp lạy, cứ vái chào là đủ.
Tô-hữu-bạch lại hỏi mọi người rằng:
— Hiện nay thúc-phụ ta ở đâu?
Mọi người đều nói:
— Lão-gia tôi đi tuần-án Hồ-quảng bây giờ về kinh phúc mệnh triều-đình, hiện đang cắm thuyền đợi ở ngoài bờ sông, sai chúng tôi vào đây mời ngài ra để cùng tiến kinh một thể.
Chàng lại lấy ra một phong thư đệ trình *Tô-hữu-bạch*. *Tô-hữu-bạch* mở xem, thư như sau này:
« Ngu thúc là *Tô-nhuận* thư phó « hiền-diệt khải khán.
« Ta nhân làm tôi triều-đình, « đóng lấy nam bắc, tùng theo mệnh-« lệnh đã đến nỗi cốt nhục phân ly, « nghĩ đến lúc nào, trong lòng ngao-« ngán.
« Hôm trước nghe tin tôn tẩu « cũng tạ thế, đau xót kể sao cho « cùng. Lại nghe nói hiền-diệt đã « trưởng thành, mà tài học gồm đủ « thi phẩn đau xót giảm được một « vài phần vậy.
« Năm nay ta đã 62 tuổi, bóng « dâu đã xế, sớm tối chắc gì, mà dưới « gối vẫn còn hiếm hoi về đường tử-« tức.
« Hiền-diệt dẫu nối được nghiệp « thư-hương nữa, nhưng cha mẹ « mất sớm cả, cũng thành ra cô-lập « một thân.
« Chi bằng về ở với ta, cái tình « chú cháu trong nhà, sẽ được cùng « nhau vui vẻ.
« Việc này ta nghĩ đã kỹ lắm, giả-« sử cao-sơn tiên-huynh và tiền-tẩu « ở nơi chín suối, tất cũng phải lấy « làm vui lòng.
« Hiền-diệt chớ nghi ngờ, nên « mau mau thu-xếp các đồ hành-« trang để tiện xuống thuyền cùng đi « một thể.
« Tình đất giãy ngắn, viết không « hết lời. »
Tô-hữu-bạch xem xong, trong lòng nghĩ thầm: ta nay đang lúc công quán, vừa mới đỗ khảo, lại bị truất tàn. Của việc hôn-nhân ta đều cự-tuyệt, thế thì ta ở chỗ này, cũng chẳng có thú-vị chi nữa, chẳng bằng ta theo thúc-phụ tiến kinh là hơn.
Tô-hữu-bạch nghĩ vậy, mới bảo mọi người rằng:
— Thúc-phụ ta là chỗ chí-thân cốt nhục, đã cho người đến triệu thì thế tất ta phải đi, nhưng từ đây ra đến bờ sông, đường-sá xa-xôi, sự bộn nay đi không với được.
Mọi người nói:
— Lão-gia tôi vốn tính nóng nảy, đành đợi ngài ra rồi thúc khắc quay thuyền đi. Từ đây ra bờ sông, đó 80 dặm đường, nhưng đã có ngựa đem theo, nếu ngài đi ngay thì tới nơi hãy còn sớm lắm.
Tô-hữu-bạch nói:
— Nếu vậy thì các ngươi về bẩm với Lão-gia trước, để tôi thu-xếp hành-lý, rồi tức khắc theo sau.
Tô-hữu-bạch liền lấy một lọng bạc đưa tặng cho mọi người mà bảo rằng:
— Trong khi vội vàng, không kịp sửa rượu mừng, vậy có số tiền nhỏ mọn này, các ngươi hãy cầm lấy để tiêu.
Mọi người nói:
— Ngài là người nhà lão-gia tôi, khi nào chúng tôi dám lấy lại dám nhận tưởng.
Tô-hữu-bạch. nói:
— Các ngươi cứ cầm rồi đi ngay, chớ nên chậm trễ.
Mọ người vâng nhận rồi ra đi, để lại một chiếc ngựa tốt. *Tô-hữu-bạch* liền dặn người lão bộc tên gọi *Tô-thọ* ở lại, để ở giữ phòng ốc. Lại liền xếp các đồ y-phục khi cụ, buộc làm hai bộ, bảo một người gánh ra bờ sông trước, còn mình thì cưỡi một đứa thư-đồng tên gọi *Tiểu-hỉ* đi sau.
Tô-hữu-bạch chỉ-bảo dân dắy rồi, mới lên ngựa ra đi. Chẳng ngờ con ngựa ấy rất qui-quái, thấy *Tô hữu-bạch* là người lạ, lại không dùng roi đánh, cứ giả gan đứng sững không chịu đi.
Tô-hữu-bạch ghì dây cương cố giật thì con ngựa lấy tiến được một bước, lại vẫy đuôi mà lui lại mấy bước. *Tô-hữu-bạch* lồng cuống nghĩ thầm: Nếu ngựa cứ như thế này thì bao giờ đi tới nơi được!
Người lão-bộc là *Tô-thọ* nói với *Tô hữu-bạch* rằng:
— Ngựa không đánh thì khi nào chịu đi. Tiểu-công-tử thuở xưa vẫn dùng cái roi sau-nỏ, bây giờ ta cứ đem theo, thử xem nó có còn dám giả gan không chạy nữa thôi!
Tô-hữu-bạch nói:
— Ừ! Phải đấy! Thế mà ta quên không nghĩ đến!
Nói xong, cọ người lấy roi, cầm ở trên tay, rồi giả như đánh cho con ngựa mấy cái. Con ngựa bị đau, vội-vàng đi ngay.
Tô hữu-bạch cười mà bảo rằng:
— Con vật này không đánh không chịu đi, xem thế thì đủ biết rằng người ta ở đời, bất cứ làm việc gì cũng nên phải có quyền trong tay mới được.
Bấy giờ gió xuân đang hòa-ấm, hai bên đường hoa-liễu tốt tươi. *Tô-hữu-bạch* ngồi trên mình ngựa, vừa đi vừa ngâm-nghía.
Chàng nghĩ thầm: việc hôn-nhân nhà bọ Ngô kia, may mà ta tỉnh ý đi từ-chối đi, nếu không mà mắc vào vòng thì khi nào còn được tự-do tiến Kinh để tìm mối lương-duyên khác.
Chàng lại nghĩ thầm: Ta sớ phận, được gặp một vị giai-nhân tri-âm tri-kỷ, chỉ sợ không gặp thì hà chẳng có-phụ cái lòng sở-vọng của ta hay sao!
Sau chàng lại nghĩ thầm: Hễ trong chốn kinh-thành không có thì bấy giờ ta lại cáo-từ thúc-phụ mà ra đi. Đi khắp góc bể bên trời, kỳ cho hoa giờ tìm được một vị tuyệt sắc giai-nhân mới thôi.
Tô-hữu-bạch nghĩ quanh nghĩ quẩn thì vừa đi đến chỗ con đường chữ « Thập », bỗng có một người lối-tả chạy đến, ngẫm nhìn *Tô-hữu-bạch*, rồi nói:
— Quả-nhiên phải rồi!
Nói xong, liền giơ hai tay nắm chặt lấy cương ngựa. *Tô-hữu-bạch* trong lòng đang ngẫm-nghĩ bỡi-bỡi, không kịp đề phòng, thành ra giật mình kinh sợ.
Chàng ngẩng nhìn người ấy thì thấy đầu đội một cái mũ rách, tệch vẻ một bên, mình mặc một tấm áo xanh, lại bẻ cả ngực. chân đi dát giầy cỏ, cái bọt bám đầy. Mồ hôi tâm tã như mưa, mới đầu thân-thể.
Tô-hữu-bạch thấy vậy, vội vàng hỏi rằng:
— Nhà ngươi là người ở đâu? Vì cớ chi mà dám nắm cương ngựa ta lại.

(Còn nữa)

VIỆC KINH-ĐÔ

Câu chuyện ba ông ở xóm Nam-giao. — Cách vài hôm nay những người dân-cư ở trên xóm Nam-giao, vào khoảng 7, 8 giờ tối, trông thấy ba người ta mặc Tây-trang đi ô-tô lên đến lối gần Cầu-lim sau đến Nam-giao thì dừng xe lại, rồi cả ba người ở trên xe nhảy xuống: người chui bụi, kẻ lải bờ tiếp đến đánh đổ đi tìm vật gì không biết, tìm trót hơn nửa giờ mà chẳng được rồi lại rủ nhau lên xe mà trở về. Một hồi lâu lại thấy xe trở lên cũng ba ông bỏi-lỷ, lại có đem theo ba bốn người con gái chừng 11, 12 tuổi lên chốn hồi nãy rồi đều trải chiếu thắp đèn ở giữa rừng mà ca đờn. — Nơi ấy là một nơi vắng vẻ mà trong giờ ấy thì không còn có ai đi lại nữa, thế mà lúc ấy bỗng có tiếng ca đờn xướng hát, chẳng khác nào một cuộc Đông-sơn tiệc-trác ngày xưa, cho nên những dân-cư ở một đôi chòm nhà gần đó rủ nhau đến xem cuộc tao nhã hiếm có; nhưng đến gần thì xem trong cuộc ca nhạc ấy đã chẳng có cái vẻ thanh-tao như là cuộc Đông sơn tiệc-trác ngày xưa, vì xem bộ ba ông đến nay lử đử, mà lại có ý lo sợ việc gì chẳng rõ mà cùng nhau chẳng đoái đến cuộc ca đờn, chỉ cùng nhau to nhỏ, rồi lại chỉ ở bãi bên bờ bụi mà xem có dáng lo, có lẽ mấy ông sợ cọp chăng? Đã là nơi có cọp sao còn đến đó mà vui thú tiêu khiển, chẳng ai hiểu vì lẽ gì? chừng trong một giờ thì các ông lại đem những đứa ca-nhi ấy lên xe mà trở về.

Qua ngày mai việc ấy đồn lên về đến tận Huế thì đã có người ở đâu ngày mà nói rằng: cái nguyên-do sự ấy là có một ông kia ở đàn Tranh, Nghệ gì cũng với một ông thầu khoán vào thăm một ông ở Huế, ông nay tiếp đãi rượu trà rồi lại còn đến một nhà bà kia mà rước về nằm ả ca-nhi để mua hát và dâng rượu. Trong năm người ca-nhi ấy có một người tuổi đã cập-kê mà nhan-sắc đẹm-lệ lắm. Vậy thì các ông vì ưa sắc rồi mới lập cuộc mà đem người thiếu-nữ ấy lên xe ô tô, rồi chạy thẳng lên xóm Nam-giao, ở trên xe toan bề tìm hương bẻ nhụy, người thiếu-nữ đã không thuận, nhưng các ông cố cưỡng, chắt liều-bề tình chẳng/có thể chống cự lại phải dàng chước giả rằng đi việc riêng mới được dừng xe để xuống thì lập tức phăn bụi lải bờ mà tẩu-thoát ngay. Nghe đâu người ấy khi lánh nạn thì đã cởi hết cả đồ nữ-trang rồi vượt núi băng đồng mà đi lối khác đến 3 giờ mới về tới nhà thật là khi dặm khuya thân gái một mình, lại giữa chỗ núi non nguy-hiểm. May sao mà nạn hổ-lang cũng khỏi, đạo kiếp cũng không. Vậy thì khi người thiếu-nữ ấy đã ra khỏi, ba ông kia xuống tàu, tìm mãi không được, lại trở về đem bốn người kia đến đó ca đàn, nghĩ rằng làm như thế thì người thiếu-nữ trông thấy không ngại nữa mà trở ra. Nào hay đâu nàng đã phăn lối khác.

Nguyên-do chuyện ấy có bấy nhiêu, mà lắm người bịa đặt nhiều lời, mà bấy nhiêu cũng đã thấy một sự phi-vị quá đỗi, thế mà ai cũng nể không dám nói, vì sợ rằng khi « đắng cơm nghẹn nước » và « nói đã còn khi cỗ buồn ».

痔瘻林桂張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi tí) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như còn để lâu thì dạng lâm nghiêm-trọng rất thì tuy-nhiên đâu đớn, thật là vất tiền cho người ta lắm, nể không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng nề sau khó chữa.

Khi xưa chữa bệnh này đều đăng đem cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, nếu nên tôi dùng thêm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi mạn-tự-kỳ rạng rỏi, mà trong khi đang chữa có thể làm lạng như thường không mất thì-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến :

M. TCHUONG-QUAY-LAM

31, Phố Hàng Buồm. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.

Các tỉnh xa đều xin hỏa tiếp.

Thư tới xin trả lời ngay. 2000

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

hiệu đầu nai)

Thuốc này thọn đáng làm nổi danh tiếng cho người bào-chế ra, vì hiện đã dùng khắp trong các nhà thương và các nhà nuôi người ốm ở bên nước Đại-pháp. Thuốc này ngày nay ai ai cũng đã biết tiếng, mà lấy làm quí-hóa, lấy làm tin dùng, vì là một thứ thuốc có giá trị đặc biệt. Hễ ăn kỳ các thứ bệnh mà thuốc này có thể chữa khỏi : bệnh suy nhược cả đàn ông, đàn bà; bệnh thần-kinh con gái đến thì; bệnh yếu chết trong khi thai nghén, trong khi có sữa cho con bú; bệnh mệt nhọc quá về sự làm ăn, bệnh ngọ-nghẽn, bệnh đau lưng, đặt gân, vân vân.

Chỉ dùng vài lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) thì các bệnh ấy đều thuyên hết.

Ở các hàng bào chế to đều có bán sỉ.

1056

CẢM mới và cũ, HO HO RAN NGƯC trừ tuyệt nhờ bởi

Solution Pautaubergue

uống bổ PHỔI và ngừa bịnh HO LAO

Giá mỗi chai bên quan

L. PAUTAUBERGE

N. Sơn Le Comptoir Indochinois, Paris, et toutes bonnes Pharmacies

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, ốm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà có, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng

Hiệu Bào-chế MONTÉ, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẤM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị tinh hảo không có pha chế nhiều mấy

Mỗi hoàn 0,50 cr. (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẠT-LÉO VÀ GẮN-CỐT

THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue de Pas-de-la-Mule, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LẠM

Cũng có bán tại: Hanoi, M. CHASSAGNE, Pharmacien, L. BOURBOUSSON, Pharmacien, và các hiệu bào chế khác.

MUỐN BÁN

Một cái xe độc-mã cao-su bánh gỗ thực đẹp đàng sau có ghế cho bồi ngựa ngồi

Xe và cương còn mới nguyên

GIÁ HẠ

Lại hỏi : 7, Bd Bobillot, Hanoi

2000

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây

Tổng-cục số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

ĐẠI-BIỂU :

Ở Hải Phòng là ông Denis Frères

Ở Đình Vũ-Nam là ông Koch-Seing Sang

Chỉ dùng nước đá sẵn

Đóng chai lớn

Đóng chai nhỏ

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.

Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thư đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

KIM-CƯƠNG XIỂM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIỂM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhất-thì lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất qui, thật là sang-trọng.

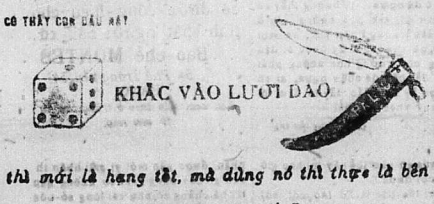
Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng tơ lụa Tây Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi : **Hiệu NAM-THỊNH**

Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

CÔ THẤY CON DAO NÀY?

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie Lyon

2000

CỬA HÀNG MẪN-KHÁNH

Kính trình các Ngài,

Tôi mới mở một cửa hàng thợ may và khâu giầy tại đây, hiệu là MẪN-KHÁNH. Vậy có vài hàng bộc-bạch cùng các ngài trong cũng thương giới giúp tôi trong lúc sơ đầu bỡ ngỡ, ngõ hầu cạnh tranh với người ngoại trong chốn thương trường, cho rõ đàng danh Hồng thời Lạc ở nước người; hoặc may quần áo tây, ta; hoặc gửi hàng nội-hóa cho ăn hoa-hồng : hoặc muốn cần đến thứ hàng gì hay hỏi-han sự gì ở đây, xin viết thơ tôi biết. Tôi sin hết lòng hoan nghênh và cảm tạ.

● **MẪN-KHÁNH**, *Tailleur et Cordonnier*

Fort-Bayard, Kouang-Tchéou-Wan, Chine.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

VỎ KIM

Mỗi cái **1$00**

Thưa các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạo cao lắm nên chúng tôi xin hết giá mỗi cái 1$00 nên chiếu giá không kịp thời xin biểu cái kính giọng vàng có hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chữa tốt thấy giờ		giá trước	5$40	nay	4$40
—	lớn	có kim lý	—	6 00	— 5 00
—	lớn	kim thép và kim vàng	—	4 80	— 3 80
—	lớn	vuông thực xinh	—	5 80	— 4 80

Nữ các quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không hết giá, chiếu giá trước thời xin tính tặng 1 cái kính giọng vàng đôi mồi và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền cước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI

89, *Phố hàng Ngang, HANOI*

2048

GRANDS MAGASINS REUNIS

Hiệu Gó-da cũ ở phố Tràng-tiền, Hanoi

VỀ MÙA NĂM 1923-1924

Có bán chiêu-khách những hột các thứ rau và hột các thứ hoa của nhà Vilmorin Andrieux chế ra

NHỮNG HỘT ẤY ĐỰNG BẰNG TÚI NGOÀI CÓ VẼ VÀ CÓ CAM ĐOAN Ở ĐÂU LÀM VÀ MẤY NĂM

Xin xem giấy khai hàng

興同梁

Kính trình để các quí khách biết cho rằng bản-hiệu chúng tôi vẫn chuyên cần về nghề kim-hoàn nầy, đã ngoài hai mươi năm nay, nghề làm nổi ngày càng tinh xảo thêm ra, lại chịu cái-chế các kiểu vàng, nhẫn, hoa-tai, khuy-áo, dây đeo cổ, quả-tim, vân vân, trông rất là thanh nhã, theo hợp thời thế, các quí khách tiện dùng, nhân dịp sắp ngày tết Cả đến nơi, bản-hiệu mới mượn được mấy tay thợ rất khéo ở Hongkong sang và mới có sang các thứ mặt kim-cương, chân châu, ngọc-thạch, ngọc lục, kim sa, hổ-phách san-hô, mã-não, và mặt ngũ sắc vân nữa, để tùy các thứ và mới có sang nhiều kiểu vàng, kiểu nhẫn mới cuối ra, trông rất là ngoạn mục

Xin mời các quí-khách qui bộ lại xem, đã mua hay không, bản hiệu lúc nào cũng có người đón tiếp các quí-khách, rất là trọng-thể.

LƯƠNG-THONG-HING

Bijoutier

61, Rue de la Soie, 61,

(Tonkin, HANOI

2024

LAXO SODYL

Một thứ hạt gạp chất muối của loài quả thì xát bọt lên.

Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.

Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.

Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.

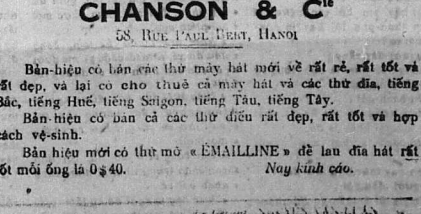
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

CHANSON & Cie

58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mỡ « ÉMAILLINE » để lau đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40. *Nay kính cáo.*

Imprimerie de l'Union Tân Tân

Do Võ Phi Hùng, Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)